

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

תולדות - א

שיחות קודש
מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שני אורסא הן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים וחמש לבריאה
הי' תהא שנת סגולות המשיח
שנת הק"ד לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

משיחות ליל ג' (כ"ח מרחשון), ליל ה' (אדר"ח כסלו), ויום הש"ק (ב' כסלו) פרשת תולדות ה'תשנ"ב

(כמודפס בכל החומשים, ועד"ז בהלוחות) שקורין הראשונה בשם „נח“ והשני בשם „תולדות“, מוכח, שקריאת השמות היא (לא ע"ש התיבה הראשונה, או התיבה הראשונה שמבדילה אותה מפרשה אחרת, אלא) באופן שהי' השם בדיוק ביותר.

ונתבאר במק"א ששמות אלו („נח“ לפרשה הראשונה ו„תולדות“ לשני) מתאימים לתוכן הפרשיות:

התוכן ד„אלה תולדות נח“ הוא (לא סיפור לידת בניו (תולדות כפשוטו) של נח,⁶ שכבר נאמר בס"פ בראשית, ונכפל כאן כפרט בתוכנה של הפרשה) – סיפור המאורעות של נח, ולכן נקראת (על שמו) „נח“; והתוכן ד„אלה תולדות יצחק“ הוא (לא סיפור המאורעות של יצחק, שהרי כו"כ מאורעות, ומאורעות עיקריים: לידתו, העקידה, השידוך והנישואין, הם בפרשיות (וירא וחי' שרה) שלפנ"ז, אלא) סיפור לידת בניו, כפירוש רש"י: „יעקב

א. דובר כמ"פי אודות השמות שבהם נקראים פרשיות התורה – שאף שבפשטות נקבעו שמות אלו ע"ש התחלת הסדרה,² הרי, כיון שנקבעו ע"פ מנהג ישראל ש„תורה היא“³, ה"ה בודאי בתכלית הדיוק (ככל עניני התורה).

ומההוכחות לזה – משמה של פרשת השבוע, פרשת תולדות:

התחלת הפרשה היא „ואלה תולדות יצחק“, כמו התחלת הפרשה השני' בתורה, „אלה תולדות נח“. וכיון ששתי הפרשיות מתחילות באותן תיבות, „(ו)אלה תולדות“, הרי, כדי לקרותן (ע"ש התחלתם) בשמות שיבדילו ביניהם, מתאים לקרות הראשונה ע"ש התיבה הכי קרובה להתחלת הפרשה – „תולדות“⁴, והשני' – כדי להבדילה מהראשונה בקריאת שם שונה מהשם שניתן כבר לראשונה – „(תולדות) יצחק“⁵.

וכיון שנקבע ונתפשט מנהג ישראל

(6) לקו"ש ת"ה ע' 354 ואילך. וראה גם לקו"ש חכ"ה ע' 126. וש"נ.

(7) וכידוע ש„שמו אשר יקרא לו בלשון הקודש הוא כלי לחיות כו"ו, ולכן, מורה גם על תוכנו ומותו של הדבר שנקרא בשם זה (ראה תולדות יעקב יוסף פ' שמות קרוב לסופה. אור תורה להה"מ ד. ג. לקו"א נח, ד. תניא שעהיוה"א פ"א. ועוד).

(8) כמ"ש בפסוק שלאח"ז „ויולד נח שלשה בנים“.

(9) ויומתק יותר שהשם „נח“, ע"ש „זה, ינחמנו“ (בראשית ה, כט), מורה על מנוחה ונחת, „נחיתא דרותא“ (תו"א ר"פ נח. וראה חז"א ס, א) – בהתאם להמסופר בפרשה אודות קורות חייו: טהרת הארץ ע"י המבול (שנקראים „מי נח“), פעולת „ריח הניחוח“ דקרבן נח והכריתת ברית על קיום העולם.

(1) ראה לקו"ש ח"ה ע' 57 ואילך. ועוד.
(2) תיבה ראשונה ממש, כמו „בראשית“, או תיבה ראשונה שמיחדת פרשה זו משאר פרשיות שהתחלתן דומה, וכדלקמן בפנים.
(3) שו"ע אדה"ו או"ח סו"ס קפ. סתצ"ד סט"ז. הנסמן בלקו"ש חכ"ב ע' 56 הערה 2.
(4) לאחר התיבה הראשונה, „אלה“, שכיון שאינה מבטאת תוכן הענין, אלא הקדמה לתיבה שלאחרי, אין לקובעה כשם הפרשה*.
(5) או לקרות הראשונה בשם „תולדות נח“ והשני' בשם „תולדות יצחק“ – כבסדר תפלות הדרמ"ב (בסוף ספר אהבה).

(* ולא מפני שיש עוד פרשיות שהתחלתן בתיבה זו, כי, טעם זה שייך להפרשה השני' שמתחילה בתיבה זו, שאותה צריכים להבדיל מהפרשה שלפני' שנקראת ע"ש התחלה זו.

זמ"ז, כי: ב,נח" - פירוש השם שייך לעצם מציאות (לידת) האדם (ע"ד תולדות כפשוטו), ופירוש הענין שייך למעשים טובים, כפירוש רש"י (בפשוטו של מקרא¹³), "ללמדך שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים", והפכו ב"תולדות" - שפירוש השם שייך למעשים טובים, ופירוש הענין שייך ללידה (תולדות כפשוטו), כפירוש רש"י "יעקב ועשו האמורים בפרשה".

ב) ועיקר - ביאור הלימוד וההוראה מ"נח" שלפני "תולדות" ומ"תולדות" שלאחרי "נח":

בנוגע ל"נח" - כיון ששם האדם שנקרא בלידתו אינו שייך (לכאורה) לעבודתו ב"מעשים טובים" (תולדותיהם של צדיקים) - מהו הענין ד"נח" לפני (תולדות) בעבודת האדם?

ובנוגע ל"תולדות" - כיון שבא לאחרי "נח" (ועוד כמה פרשיות שבינתיים), עכצ"ל, שאין הכוונה ל"תולדותיהם של צדיקים) מעשים טובים" (סתם) שבהתחלת העבודה, אלא לדרגא נעלית ב"מעשים טובים" שבאה לאחרי ההקדמה ד"נח" (ושאר הפרשיות שבינתיים), וצריך לבאר תוכנה וענינה של דרגא זו בעבודת האדם.

לכאורה אפשר לומר ש"נח" מורה על מצב של מנוחה (מנוחת הנפש ומנוחת הגוף¹⁴) כדי שתהי' העבודה דקיום התומ"צ כדבעי, ע"ד מ"ש הרמב"ם¹⁵ אודות היעודים הגשמיים שבתורה כדי ש"נשב פנויים ללמוד בחכמה ולעשות

ועשו האמורים בפרשה", ולכן נקראת "תולדות" שפירושו (כפשוטו) בנים.

ב. ויש להוסיף ולבאר גם בנוגע לתוכן שמות הפרשיות כשלעצמם (נוסף על שייכותן לתוכן הפרשה) - שכיון שנעשו חלק מהתורה¹⁶, כולל גם תורה מלשון הוראה¹⁷, יש ללמוד הוראה בעבודת האדם לקונו גם משמות הפרשיות כשלעצמם, ובנדו"ד, פרשת "תולדות", ש"תולדות" הוא (לא הענין הראשון, בפעם הראשונה שיכולים להשתמש בשם זה, אלא הענין השני) לאחרי "נח".

ובהקדמה - שבפירוש השמות "נח" ו"תולדות" (לא בשייכות לתוכן הענין והפרשה, אלא השמות עצמם) בשייכות להלימוד וההוראה בעבודת האדם, קאי "תולדות" על "ועיקר תולדותיהם של צדיקים) מעשים טובים¹², ו"נח", שם האדם שמורה על עצמותו, שייך ללידת המציאות (ע"ד "תולדות" כפשוטו), שאז נקרא בשם.

ודרוש ביאור והסבר:

א) ההתאמה (בפנימיות הענינים) דפירוש השמות כשלעצמם עם פירוש הענין והפרשה, שלכאורה, ה"ה הפכיים

10) לתעיר ממ"ש השלה" יג, סע"א ואילך בהגה"ה) "יעשה כל א' לוח שירשום כל השמות (שמות של תושב"כ ותושבע"פ, שמות ה' חומשי תורה. . שמות כל פרשה ופרשה מהתומש, בראשית נח לך לך וכו', ואח"כ שמות הנביאים. . שמות שית סדרי משנה. . ושמות כל המסכתות. . שמות מדרשי חז"ל וכו') ויקרא אותם ויהיו שגורים בפיו, כי אף מי שאינו עם הארץ, מ"מ, ראיתי בני עלי' והן מועטים הוזכים ללמוד כולם, וקריאת השמות תועיל להיות נחשב כאילו עיין ולמד כולם".

11) ראה רד"ק לתהלים יט, ה. גוי"א ר"פ בראשית. זח"ג נג, ב. ועוד.

12) פרש"י ר"פ נח.

13) אף כי רק בפירוש השני, כיון ש"תולדות" כפשוטו קאי על בנים.

14) ע"ד "נייחא לעליונים נייחא לתחתונים" (ב"ר פ"ל, ה).

15) הלי' תשובה רפ"ט.

האמיתית (כפי שקודמים לתורה) בפועל ובגלוי, כדלקמן.

ד. וביאור הענין:

איתא בתנא דבי אליהו²⁰, "שני דברים קדמו לעולם, תורה וישראל, ואיני יודע איזה מהם קודם, כשהוא אומר צו את בניי דבר אל בניי אומר אני ישראל קדמו" - שקדימה זו היא בעיקר במעלה, היינו, שמעלתם של ישראל גדולה יותר ממעלת התורה.

אבל, כדי שמעלתם של ישראל תבוא בפועל ובגלוי צ"ל קיום התורה - כדאיתא בתדבא רי"ז²¹, "משל למלך ב"ו שיש לו בנים בתוך ביתו ויש לו עבד זקן ביניהם שהוא מלמד את בניו דרכים נאים ומעשים טובים . . . כך דברי תורה . . . מכריעין את ישראל לכף זכות, מחנכין אותן במצוות ומביאין אותן לחיי העולם הבא", היינו, שע"י התורה באה מעלתם של ישראל בפועל ובגלוי.

וההסברה בזה:

מעלתם העיקרית של ישראל בעצם מציאותם, "ישראל וקוב"ה כולא חד"²²,

המצוה¹⁶, ולכן הסדר הוא ש,נח" קודם ל,תולדות", כי, כדי שתוכל להיות העבודה ד,תולדות" (מעשים טובים), בהכרח להקדים תחילה מעמד ומצב ד,נח" (מנוחה). אבל, מסתבר יותר לומר שהקדימה ד,נח" ל,תולדות" היא לא רק (בזמן) בגלל ההכרח שבדבר, אלא קדימה אמיתית (בתורה), קדימה במעלה.

ג. ויש לומר נקודת הביאור בזה:

החילוק שבין פרשת נח לפרשת תולדות הוא ע"ד החילוק בין לפני מתן תורה ולאחרי מתן תורה - כידוע¹⁷ שההכנה וההתחלה דמתן תורה היתה ע"י עבודתו של אברהם, ובפרט ע"י המילה, ולאח"ז היתה לידת יצחק (שנולד מטיפה קדושה¹⁸), ונמצא, שבפרשת תולדות, "ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק" (הראשון שכל מציאותו ותולדותיו לאחרי ההכנה וההתחלה דמ"ת), מתחילה העבודה הקשורה עם מתן תורה, ובפרשיות שלפנ"ז, ובפרט פרשת נח, (שרק) בסיומה וחוממה (רק) נולד אברם, ה"ו עבודה שלפני מתן תורה.

וענינו בעבודתם של ישראל (לאחרי מ"ת) - ש,נח" קאי על מציאותם של ישראל¹⁹ שלפני (וקודמת ל)תורה, ו,תולדות" קאי על עבודתם של ישראל בקיום התומ"צ, שע"ז באה מציאותם

16) ובהלכה ב' - בנוגע לימות המשיח - שינוחו ממלכיות שאינן מניחות להן לעסוק בתורה ובמצות כהוגן".

17) ראה בארוכה - ס' השיחות תשנ"ב ח"א ע' 70 (לעיל ע' 26) ואילך. וש"נ.

18) בר"פמ"ו, ב.

19) כידוע בענין, "וגם את נח באהבה זכרת" שאומרים בברכת זכרונות בר"ה*, שהזכרון דנח הוא מצד עצם מעלת נש"י" (המשך תערי"ב ח"א פ"א).

(* וגם ביוהכ"פ דשנת היובל (ר"ה כו, ב).

20) כ"ה הלשון בכמה מקומות בדרושי חסידות (ראה לדוגמא סה"מ ה'ש"ת ע' 61. ועוד) - אף שבתדבאר (פי"ד) לא הובאה הראי' ממ"ש צו את בניי דבר אל בניי (אלא ממש"נ, "קדש ישראל לה' ראשית תבואתה", היינו, שישראל הם כמו ביכורים שקודמים לתרומה, תורה מ'), וראי' זו הובאה בכ"ר (פ"א, ד'): "מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר . . . אילולי . . . ישראל עתידים לקבל את התורה לא ה' כותב בתורה צו את בניי דבר אל בניי" (וראה לקמן הערה 24).

21) שם.

22) ראה חז"ג עג, א.

(* ועד"ז בשמו"ד (פמ"ז, ט): "כל התורה שנתת לי היא וידבר ה' אל משה דבר אל בניי צו את בניי, אם הם כלים, מה אני עושה בתורתך".

עדן, אלא לאחרי ירידתה למטה להתלבש בגוף, עכצ"ל, שהגוף קודם²⁴, ובשביל נבראת²⁵ הנשמה (ועאכו"כ כל סדר ההשתלשלות).

וההסברה בזה - ע"פ הידוע²⁶ שבחירת העצמות היא בהגוף הגשמי²⁷ דוקא: יש מעלה ב"בחירה" גם לגבי "בן"²⁸ -

(24) ויש לומר, שמתעם זה הובאה בדרושי חסידות הראי' ממ"ש צו את בני' דבר אל בני' (כבב"ר), ולא מהפסוק "קדש ישראל לה' ראשית תבואתה" (ככתבדב"ר) - כדי לרמוז שהקדימה דישאל היא לא רק בנוגע לנשמה עצמה, עלי' נאמר "קדש ישראל לה' ראשית תבואתה", אלא גם (ובעיקר) בנוגע להתלבשותה בגוף, שעו"נ צו את בני' דבר אל בני'. ואעפ"כ הובא כללות המאמר מתנא דבי אליהו, ולא מב"ר, כי, בב"ר יש לפרש שהקדימה דישאל היא בגלל שמקיימים תומ"צ, היינו, שתומ"צ הם למעלה מישראל, משא"כ בתנא דבי אליהו מודגשת מעלתם העצמית של ישראל* שלמעלה מהתורה, שהם "ראשית תבואתה", כמו ביכורים שקודמים לתרומה, אלא שמעלה זו היא גם (ובעיקר) בנוגע להתלבשות הנשמה בגוף** כנ"ל. ואכ"מ.

(25) כלומר, שנעשית בבחי' מציאות ובפרט ע"י ירידתה למטה.

(26) ראה תניא פמ"ט: "ובנו בחרת מכל עם ולשון הוא הגוף החזומי הנדמה בחומריותו לגופי אומות העולם" (וראה סה"ש תורת שלום ע' 120 ואילך).

(27) שהתהוותו מ"מהותו ועצמותו". (שהוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש בלי שום עילה וסיבה אחרת קודמת ליש הזה"תניא אגה"ק ס"כ).

(28) ראה גם לקו"ש ח"א ע' 5 ואילך. ח"ח ע' 409.

(* כמרומו גם בדיקו הלשון "ואני אומר" (אף שמביא ראי' מפסוק בתורה) - שקאי על העצם שלו, שמצד זה מרגיש ומדגיש מעלתם העצמית של ישראל שלמעלה מהתורה.

(** ולהעיר, שב"תניא דבי' אליהו" מודגשת מעלת הגוף - שעלה השמימה בגופו (וראה הנסמן בלקו"ש ח"ח ע' 346).

גם לולי קיום התומ"צ, "דרכים נאים ומעשים טובים", כבמשל דמלך ב"ו שיש לו בנים, שהאהבה לבנים היא אהבה עצמית גם כשאין להם "דרכים נאים ומעשים טובים" (ואדרבה: בבנים שיש להם "דרכים נאים ומעשים טובים", שראוי לאהוב אותם גם מצד השכל, לא ניכרת כ"כ האהבה העצמית). אבל, מעלה עצמית זו מתייחסת לעצמותו ית' (שישראל הם חד עם עצמותו ית'), ולא (כ"כ) להמציאות דישאל עצמם, מעלה שלהם.

ועי"ז שישראל מקיימים התומ"צ, שרואים המעלה שלהם ב"דרכים נאים ומעשים טובים" - באה המעלה שמצד העצם ("בנים") גם בבחי' הגילויים ("דרכים נאים ומעשים טובים"), היינו, שבמעלה שלהם שמצד בחי' הגילויים, נמשך וחודר העצם.

[ואף שהעצם הוא באין-ערוך להגילוי, ובודאי שהעדר הגילוי אינו גורע בהעצם, ואדרבה, העצם הוא בהעלם כיון שגילויים אינם כלים להעצם, הרי לאורך, כיון שהעצם אינו מוגדר בשום דבר, לא יתכן שיהי' מוכרח להיות בהעלם דוקא, אלא בודאי יכול לבא גם בגילוי, ולכן, אמיתת הענין דגילוי העצם הוא בהמשכה בפועל ובגילוי דוקא²⁹].

ה. ועד"ז במציאותם של ישראל גופא - נשמה בגוף:

כשם שבנוגע לתורה וישאל מוכיחים ממש"נ בתורה צו את בני' דבר אל בני' (שהתורה היא בשביל ישראל, ציווי (לישראל) שישאל קדמו, יש להוכיח מזה גם בנוגע לנשמה וגוף, שכיון שציווי התורה אינם שייכים לנשמה בהיותה בגן

(23) ראה לקו"ש ח"ה ע' 245.

גם) לאחר הבחירה³³, ועיי' שהנשמה (שיש בה המעלה ד, "בן") מתלבשת בגוף להחיותו ולבררו ולזכרו ע"י קיום התומ"צ, נעשה עליו גם בהגוף, שמתגלה בו בחירת העצמות³⁴ באופן שמתייחסת אליו ומתגלה בו³⁵.

ולאחרי שבחירת העצמות מתגלה בהגוף (ע"י התלבשות הנשמה לברר ולזכר הגוף ע"י קיום התומ"צ), אזי מתגלה גם בהנשמה (ע"י הגוף) שהיא לא רק "בן", אלא יש בה בחירת העצמות³⁶.

[ועפ"ז יש לבאר תוכן הענין שלעיתיד לבוא הנשמה ניונית מן הגוף³⁷ – שבזמן

שבבן, שאהבת האב אליו היא אהבה טבעית, ההתקשרות ביניהם היא ממדרגה שיש בה תפיסת מקום דהבן האהוב (המעלה דבן), ולא מעצמותו ית' ממש, משא"כ בחירה, אין בה תפיסת מקום דהדבר הנבחר כלל, כי אם, שכך בחר בבחירה חפשית שהיא מעצמותו ממש.

ודוגמתו בהחילוק שבין הנשמה להגוף – שהנשמה היא „חלק אלקה ממעל ממש“²⁹, חלק שעל ידו תופסים בהעצם³⁰, וכמ"ש³¹ „בנים אתם לה' אלקיכם“, כמו הבן שהוא חלק מעצם האב, התקשרותה עם הקב"ה היא ממדרגה שיש בה תפיסת מקום להמעלה דבן, ולא מעצמותו ית' ממש, משא"כ הגוף, שמצד עצמו אין בו עילוי (גוף³¹ החומרי הנדמה בחומריותו לגופי אה"ע), אלא שהקב"ה בחר בו בבחירה חפשית שהיא מעצמותו ית', הרי, ההתקשרות היא מצד עצמותו ית' ממש.

ובפרטיות יותר:

בחירת העצמות היא גם בהנשמה, כי זה גופא שהנשמה היא בן להקב"ה הוא לפי שכך בחר בבחירתו החפשית, אבל, כיון שבנשמה יש המעלה ד, "בן", לא ניכר בה בחירת העצמות, וע"י ירידתה והתלבשותה בגוף (שאין בו עילוי, כי אם בחירת העצמות) מתגלה בהנשמה בחירת העצמות³².

ולאידך, מעלת הבחירה בהגוף מתייחסת לעצמותו ית' (הבותר), ולא להגוף (הנבחר), שמצד עצמו אין בו עילוי

33) ועד"ו כח העצמות שמהוה את הגוף הגשמי מאין ואפס המוחלט – שמתייחס להעצמות, ולא להיש הגשמי, שמצד עצמו הוא אין ואפס ממש.

34) ועפ"ו יומתק שבהחירה בישראל („ובנו בחרת מכל עם ולשון הוא הגוף החומרי“) נתגלתה במתן תורה („כשיאמר ובנו בחרת יזכור מתן תורה“ שו"ע אה"ו או"ח ס"ס ס"ד). וראה לקמן הערה 36.

35) ועד"ו מתגלה בו כח העצמות שבהתהוות היש הגשמי (משא"כ גופי אה"ע וכל הדברים הגשמיים שבעולם שהתהוותם בכח העצמות אינה מתייחסת אליהם ואינה מתגלה בהם*) (וראה גם לקמן הערה 59).

36) ועפ"ו י"ל שגם בחירת העצמות בהנשמה נתגלתה במתן תורה – כיון שהתגלות הבחירה בהנשמה היא ע"י ולאחרי התגלות הבחירה בהגוף ע"י קיום התומ"צ.

37) ראה המשך וככה תרל"ו פפ"ח ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' צו ואילך. המשך תרס"ו ע' תקכה. סה"מ קונטרסים ח"ב תיג, ב. סה"ש תורת שלום ע' 127 ואילך.

(* וי"ל שזוהו גם תוכן הביאור בסה"ש תורת שלום (ע' 127) בהחילוק שבין הגוף דבניי להגופות דארה"ע, שגופי אה"ע יאבדו, שבירחם זהו תקנתם, משא"כ הגוף דבניי, דא"ג שטייט דער כח העצמות און ער איז עצמות ית' – שכח העצמות נעשה מציאות הגוף (ע"י עבודת הנשמה בבירור וזיכוך הגוף).

29) תניא רפ"ב.
30) „כשאתה תופס במקצת מן העצם אתה תופס ככולו“ (כש"ט הוספות סקט"ז, ו"ש"ג).
31) פ' ראה יד, א.
31*) תניא – הובא בהערה 26.
32) ראה סה"מ מליקט ח"ה ע' רנ (וראה גם לקו"ש ח"ג ע' 219 הערה 61).

ב"נח", שקאי על העצם - מוסיף ומדגיש רש"י ש"עיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים", היינו, שהעיקר הוא שהעצם יומשך ויחדור בבחי' הגילויים, "מעשים טובים"³⁸.

[אלא, שה"מעשים טובים" דנח³⁹ - כיון שעיקרם ברוחניות, בענינים נעלים, ולא בענינים פשוטים וגשמיים שמצד עצמם אין בהם מעלה, ה"ז בחי' הגילויים ולא העצם, והמשכת העצם (אנכי") שמתבטאת בענינים פשוטים וגשמיים היא במתן תורה⁴⁰, שהתחלתו בנהמעשים טובים (שב)פרשת תולדות⁴¹].

וב"תולדות", שקאי על הגילויים ("דרכים נאים ומעשים טובים") - מוסיף ומדגיש רש"י הענין תולדות כפשוטו ("יעקב ועשו האמורים בפרשה"), העצם ד"תולדות יצחק" (כפשוטו, לידת המציאות) שלפני ולמעלה מבחי' הגילויים, היינו, שב"מעשים טובים" (תולדות בעבודה) שמצד בחי' הגילויים, חודר ונמשך ומתגלה העצם (תולדות כפשוטו).

ז. ויש להוסיף ולבאר בפרטיות יותר בפרשת תולדות - "ואלה תולדות יצחק", "יעקב ועשו האמורים בפרשה":
ובהקדמה - שכיון שיצחק הוא היהודי

הזה, זמן העבודה דבירור וזיכוך הגוף, עיקר ההדגשה היא שגילוי אור הנשמה (מעלת הגילויים) יומשך ויחדור בהגוף, ולעיתיד לבוא, לאחרי גמר הבירורים, תהי' עיקר ההדגשה על התגלות העצם שלמעלה מגילויים, שלכן יורגש בהנשמה שהתקשרותה עם הקב"ה היא לא (רק) מצד מעלתה, אלא (גם ובעיקר) מצד עצמותו ית' ממש, שרגש זה מקבלת הנשמה מהגוף שבו מתגלה בחירת העצמות].

ונמצא, שבמציאות של ישראל, נשמה בגוף, ועבודתם בקיום התומ"צ, מתגלה ההתקשרות דישאל עם הקב"ה בכל האופנים: מצד העצם - בחירת העצמות; מצד הגילויים - המעלה ד"בן", והמעלה ד"דרכים נאים ומעשים טובים"; ומצד שניהם יחד - שבחירת העצמות מתגלה וחודרת במעלה ד"בן" וב"דרכים נאים ומעשים טובים", היינו, שהעצם הוא גם בהתגלות (שבוה מודגש אמיתת ענינו של העצם, שאינו מוגדר בהעלם, אלא בא גם בגילוי, כנ"ל ס"ד).

ו. עפ"ז יש לבאר פרטי הענינים ד"נח" ו"תולדות" בעבודת האדם:

"נח" (שלפני תולדות) - מורה על מעלתם העצמית של ישראל שקדמו לתורה, ההתקשרות דישאל עם הקב"ה מצד העצם ממש שלמעלה מההתקשרות שמצד הגילויים ע"י "דרכים נאים ומעשים טובים". אבל, השלימות האמיתית היא כשהעצם נמשך וחודר ומתגלה גם בבחי' הגילויים - "תולדות" שלאחרי נח, שמורה (לא רק על מעשים טובים סתם, אלא) על מעשים טובים שבאים כתוצאה (לאחרי) מהתגלות העצם ממש.

ויש לומר, שענין זה מרומז גם בכל א' מב' הפרשיות (נח ותולדות) בפ"ע:

38) ועפ"ז יומתק דיוק לשון רש"י "עיקר תולדותיהם של צדיקים", ש"עיקר" מורה על העצם.

39) ועד"ז בפרשיות שלאח"ז (לפני פרשת תולדות), לך לך, וירא וחיי שרה - שבהם מודגשת בעיקר העבודה בענינים רוחניים ונעלים: לך לך - הליכת אברהם לארץ ישראל, וירא - התגלות הקב"ה לאברהם, ועד לעקידת יצחק, מס"נ, וחיי שרה - נישואי יצחק ורבקה, יחוד מ"ה וב"ן.

40) ראה לקו"ש ח"ח ע' 58 ואילך, וש"נ.
41) ולכן, עיקר ענינם של ישראל מתחיל בתולדות יצחק.

- שמוותר על הבכורה בשביל עליו גדול יותר דהתגלות העצם (שבזה מודגש אמיתת ענינו של העצם שאינו מוגדר בהעלם ובא גם בגילוי) שלמעלה מהגדר ד"בכורה".

ועפ"ז יש לבאר דיוק לשון רש"י, ואלה תולדות יצחק", "יעקב ועשו (יעקב קודם לעשו) האמורים בפרשה" (אף שבאמירתם בפרשה קודם עשו ליעקב) - כי, התגלות ("ואלה") העצם ("תולדות") היא עי"ז שהנשמה ("יעקב") מתלבשת בגוף ("עשו") כדי לבררו ולזכור ע"י העבודה דקיום התומ"צ ("האמורים בפרשה"), שע"ז מתגלה בחירת העצמות (בהגוף), ועל ידו מתגלה גם הבחירה בהנשמה).

[ובהמשך לזה באים הפרשיות שלאח"ז: פרשת ויצא - ,ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה", עבודת יעקב בהבירור דלבן, ופרשת וישלח - ,וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו" - הבירור דעשו, ועד לפרשת וישב - ,וישב יעקב", "לישב בשלוה"⁴⁷, שבזה מודגשת השלימות ד"נה" (מלשון מנוחה) בפועל ובגלוי בגמר ושלמות העבודה, שזהו"ע השכר, "שכר מצוה (היא המצוה עצמה)⁴⁸, שעיקרו ושלמותו הוא הנחת-רוח (נה מלשון נח"ר) דבורא⁴⁹ (שנמשך ומתגלה וחודר בהנח"ר דנברא)].

ח. וע"פ הידוע שפרשת השבוע שייכת לתוכן הזמנ⁵⁰ - יש לקשר האמור

הראשון שכל מציאותו ותולדותיו לאחרי ההכנה וההתחלה דמ"ת, מסתבר לומר, שכל עניניו של יצחק, ועאכו"כ עניניו העיקריים, "תולדות יצחק", יעקב ועשו, ישנם בכאו"א מישראל - שיעקב קאי על הנשמה, ועשו קאי על הגוף (כידוע⁴² שיעקב ועשו בשרשם הם תיקון ותוהו, מ"ה וב"ן, וגם נשמה וגוף הם מ"ה וב"ן).

ויש לומר, שהבחירה שמצד העצמות בדבר שמצד עצמו אין בו שום מעלה, מתבטאת בהקדימה דעשו (גוף) ליעקב (נשמה), "הראשון"⁴³ גו' עשו⁴⁴ (ויש להוסיף, שמעלת עשו מרומזת גם ב"אדמוני"⁴⁵, אותיות מאד, בלי גבול, וגם ב"אדרת שער"⁴⁶, שרומז על י"ג תיקוני דיקנא).

וכיון שדוקא בהתלבשות הנשמה בהגוף לבררו ולזכור ע"י קיום התומ"צ נמשכת ומתגלה בחירת העצמות בהגוף (ולאח"ז גם בהנשמה) גם מצד בחי' הגילויים (כנ"ל ס"ה) - לכן, מבקש עשו מיעקב שיתן לו, "מן האדם האדם הזה"⁴⁵, היינו, שע"י יעקב (נשמה) תתגלה ("הזה") בעשו (גוף) מעלת הבלי גבול ("האדם האדם", אותיות "מאד" ב"פ) שבבחירת העצמות.

ועפ"ז יש לפרש מ"ש⁴⁶, "ויבו עשו את הבכורה" למעלותא ("ויבו" מלשון ביוה)

(42) תו"א ר"פ וישלח. וראה ד"ה ויגדלו הנערים דש"פ תולדות תרס"ה (ע' צה ואילך). ועוד. (43) פרשתנו כה, כה.

(44) ואולי יש לומר, שענין זה מרומז במ"ש (בהפטרה דפ' תולדות), "הלא אח עשו ליעקב גו' ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי" (מלאכי א, ב' ג) - שהבחירה (בהגוף) היא בדבר שאין בו שום מעלה, ויתירה מזה, שע"פ טעם ודעת ה"ז באופן ד, שנאתי" (ולא כביעקב, נשמה, שהאהבה היא גם ע"פ טעם ודעת, בחי' הגילויים), ורק מצד בחירתו התפשטית בחר בהגוף.

(45) פרשתנו כה, ל.

(46) שם, לד.

(47) פרש"י וישב לו, ב.

(48) אבות פ"ר מ"ב. וראה תניא רפ"ז. שם פל"ט (ב, ב).

(49) ראה המשך וככה תרל"ז פ"ב ואילך.

(50) ראה של"ה חלק תושב"כ ר"פ וישב (רצו), א: "המועדים של כל השנה. . . ככולן יש שייכות לאותן הפרשיות שחלות בהן". - ולהעיר גם מפתגם רבינו הוקן שצריכים לחיות עם הזמן, עם פרשת השבוע ("היום יום" ב' חשון. ובכ"מ).

בהחידוש בהיו"ט דחנוכה (סיומו וחותמו של חודש כסלו) לגבי שאר הימים טובים – שהתחלתו ורובו (חמשה או ששה ימים) בחודש כסלו, והולך ונמשך גם בהתחלת חודש טבת:

ענינו של חודש טבת – „ירח שהגוף נהנה מן הגוף“⁵⁵, שרומז על ההנאה דהגוף שלמטה (גוף הגשמי) מהגוף (העצם) שלמעלה.⁵⁶

ויש לומר, שבהמשך דימי חנוכה בחודש טבת, מרומז, שע"י העבודה דנר חנוכה, „נר מצוה ותורה אור“⁵⁷, שנעשית ע"י התלבשות הנשמה („נר ה' נשמת אדם“⁵⁸) לברר ולזכך את הגוף הגשמי (בתחלה) והלקו בעולם („על פתח ביתו מבחין“), נמשכת ומתגלה בחירת העצמות בהגוף הגשמי באופן שתודרת במציאות הגוף עד שניכרת ומתגלה בהרגש הגוף (הנאה), שניכר בפועל ובגילוי ש„ישראל וקוב"ה כולא חד“, ועד לגילוי עצמותו ית' (יש האמיתי) בכל העולם⁵⁹ (ביש הנברא⁶⁰), שנעשה דירה לו ית'⁶¹, דירה לעצמותו ממש⁶².

לעיל עם תוכנו של חודש כסלו שבו קורין פרשת תולדות⁵¹:

ענינו של חודש כסלו⁵² מודגש בהימים טובים שבו – היו"ט שבסיומו וחותמו, ימי חנוכה, והימים טובים דתורת החסידות, י"ט כסלו ויו"ד כסלו, אשר, הנקודה המשותפת שביניהם היא ענין השמן, נס השמן דחנוכה, שרומז על פנימיות התורה, בחי' השמן שבתורה, שנתגלה בתורת החסידות בחודש כסלו, באופן ד„יפוצו מעינותיך חוצה“, „על פתח ביתו מבחין“ (כמדובר לקמן⁵³).

והענין בזה⁵⁴ – ש„שמן“ מורה על עצמיות הדבר („עסענין“), שלכן מפעפע בכל דבר, שנמשך וחודר בכל מקום, עד למטה מטה (בחוץ), אשר, בהמשכה וההתגלות למטה דוקא מודגשת התגלות העצם ממשי, כשם שהעצם ד„נח“ מתגלה ב„תולדות“ דוקא, „יעקב ועשו האמורים בפרשה“, כנ"ל בארוכה.

ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם

51) ובהדגשה יתירה בקביעות שנה זו* – שהיום הראשון למנין ימי חודש כסלו (יום ב' דר"ח, א' כסלו) הוא ערב שבת פרשת תולדות, והיום הראשון לימים הפרטים דחודש כסלו (לאחרי ראש חודש שכולל כל ימי החודש, ב' כסלו) הוא יום הש"ק פרשת תולדות.

52) להעיר ש„כסלו“ אותיות „כס לו“, „כס“ הוא כיסוי והעלם, ו„לו“, הגימטריא ד„אלה“, הוא שלימות הגילוי וכלל ששה מדות כפי שכל אחת כלולה משה, ו' פעמים ו', מספר ל"ו, היינו, שבשלימות הגילוי נמשך ומתגלה העצם שלמעלה מגילויים (ראה ס' השיחות תשנ"ב ח"א ע' 123 לקמן ע' 76) ואילך.

53) שם ע' 124-5.

54) ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות

ס"ז.

* וגם בשנים שקורין פ' תולדות בסוף חודש מרחשון – ה"ז בשבת מברכים חודש כסלו.

55) מגילה יג, א.

56) ראה לקו"ש חט"ו ע' 382 ואילך.

57) משלי ו, כג.

58) שם כ, כז.

59) אלא, שבעולם ניכר שהעצמות הוא המהווה ומבלעדיו אין שום מציאות כלל, משא"כ בישראל – מציאותם גופא הוא, כביכול, העצמות (ראה לקו"ש ח"י"ב ע' 75).

60) ראה ביאורו לאדהאמ"צ בשלה מג, ג.

ובכ"מ.

61) ראה תנחומא נשא טז. ועוד. תניא רפ"ו.

ובכ"מ.

62) ראה סה"מ תקס"ה ח"א ע' תפס. אוה"ת

בלק ע' תתקצו. סה"מ תרס"ב ע' שלה. תרע"ח ע'

קצג. המשך תרס"ו ס"ע ג. שם ע' תמה. סה"מ

תרצ"ט ע' 84. ועוד.

לזכות

הוד כבוד קדושת

אדוננו מורנו ורבינו

מלך המשיח שי' לעולם ועד

מתוך חיים נצחיים טובים מתוקים ושמחים

בלי הפסק בינתיים

ויהי רצון שיראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו,

חסידי ומכלל ישראל,

וינהיג את כולנו מתוך בריאות הנכונה,

ויעלה תיכף ומי"ד ממ"ש את כל בני שליט"א

קוממיות לארצנו הקדושה בגאולה האמיתית והשלימה,

והעיקר תיכף ומיד ממש

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

